

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА
ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**77-ї НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ПРОФЕСОРІВ,
ВИКЛАДАЧІВ, НАУКОВИХ ПРАЦІВНИКІВ,
АСПІРАНТІВ ТА СТУДЕНТІВ УНІВЕРСИТЕТУ**

16 травня – 22 травня 2025 р.

хребетних, мікобіота – 21 вид тільки шапкових грибів; значне біотопічне різноманіття), незважаючи на значний рекреаційний вплив.

Основними природоохоронними завданнями, спрямованими на збереження біорізноманіття Прирічкового парку, що визначає значною мірою його природоохоронну цінність, принаймні на даний час, є урегулювання рекреаційного навантаження, зонування території парку, оздоровлення лісових насаджень (проведення санітарно-гігієнічних заходів, лікування дерев і знищення та профілактика паразитарних інвазій, викликаних здебільшого трутовими грибами, *Viscum alba* L.), відтворення лісонасаджень на деяких ділянках природного типу, повна заборона його забудови, збереженість природності біорізноманіття парку, створення та облаштування рекреаційних маршрутів за типом екологічних стежок.

Попередньо визначена рекреаційна оцінка Прирічкового парку складає тільки 2 бали із 5-ти можливих. На нашу думку, Прирічковий парк, як зелена зона з низькими показниками рекреаційного значення при високих та достатніх показниках біорізноманіття при наступному коригуванні Генерального плану розвитку міста Полтави доцільно вилучити зі списку рекреаційних зон, забезпечивши їх збереження, надавши природоохоронного статусу в категорії гідрологічного заказника місцевого значення.

УДК 502.171(477.53-751.3Опішня)-043.86

*Н.О. Смоляр, к. б. н., доцент
А.О. Тягун, студентка групи 401-СЕ
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»*

СУЧАСНИЙ АНАЛІЗ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЛОКАЛЬНОЇ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОЇ МЕРЕЖІ ОПІШНЯНСЬКОЇ ГРОМАДИ

Важливими показниками функціонування й розвитку кожної громади, яка визначає багато інших якісних її характеристик, є наявність, ресурсність, стан використання, збереження та охорони навколишнього природного середовища та його компонентів, зокрема й біорізноманіття – видового, популяційного, ценотичного, біотопічного, екосистемного, ландшафтного.

Опішнянська громада є однією із 60 таких, створених у Полтавській області у ході адміністративно-територіальної реформи в 2020 році. За

площею Опішнянська громада займає 15-те місце в рейтингу 24 громад Полтавського адміністративного району.

Біорізноманіття на території Опішнянської громади охороняється в п'яти об'єктах природно-заповідного фонду, які мають місцеве значення. Три з них є точковими, тобто мають площі до 50 га або на декілька гектарів більше. Біорізноманіття в цих об'єктах зберігається й охороняється, але через незначну площу об'єктів у повній мірі не може відтворюватися й поширюватися, що представляє екологічні ризики та загрози. Перелік та деяка інформація про території та об'єкти природно-заповідного фонду Зіньківської громади наведено в таблиці.

Таблиця 1. Природно-заповідний фонд Зіньківської громади

№ з/п	Категорія	Назва, місце розташування	Рік заснування	Площа, га
1	Заказник ландшафтний	«Батьки», біля с. Батьки	1995	347,9
2	Заказник ботанічний	«Котове», між селами Безруки, Хижняківка та Глинське	1994	523,64
3	Заказник орнітологічний	«Будникове», біля с. Васьки	2005	51,5
4	Заказник гідрологічний	«Озеро «Лазьки», біля с. Лазьки	1995	65,8
12	Пам'ятка природи ботанічна	«Малобудищанський дуб»	2011	0,05
			Всього:	889,89

Найціннішими об'єктами природно-заповідного фонду на території Опішнянської громади є заказники. Завдяки їх площі на цих територіях охороняється й зберігається біорізноманіття видове, ценотичне, ландшафтне й біотопічне.

Одним із найцінніших у складі природно-заповідного фонду Опішнянської громади є ботанічний заказник «Котове» як осередок збереження степового, лісового, лучного, болотного біорізноманіття, в тому числі й генофонду созофітів, та оселище типових і рідкісних видів тварин, зокрема й різних созологічних статусів – світового, європейського, національного та регіонального. На території гідрологічного заказника «Озеро «Лазьки» охороняються цінні водно-болотні угіддя та біорізноманіття заплав річок, щоправда на незначній площі. Вікове дерево дуба звичайного (*Quercus robur* L.) в селах Малі Будища охороняється як ботанічна пам'ятка природи.

Локальна природно-заповідна мережа Опішнянської громади характеризується незначними кількісними (всього 5 об'єктів місцевого значення) і якісними показниками (об'єкти природно-заповідного фонду репрезентують тільки дві категорії із 13 визначених згідно Закону України

«Про природно-заповідний фонд України» – заказники та пам'ятка природи). Щоправда, серед існуючих заказників представлені ландшафтний, ботанічний, гідрологічний та орнітологічний.

Важливим показником збереження й охорони компонентів навколишнього середовища, зокрема й біорізноманіття на різних рівнях, є відсоток заповідності, що є відношенням сумарної площі всіх об'єктів природно-заповідного фонду регіону (природного чи адміністративного) до його загальної площі. Цей показник також відображає й рівень екологічної культури громади у відношенні збереження природи рідного краю та свідомості її мешканців.

Показник заповідності Опішнянської громади становить 3,241%, що є нижчим за обласний майже в два рази. Однак, на території громади виявлено ресурси та визначено перспективи збільшення площі природно-заповідної мережі за рахунок територій із природною і напівприродною рослинністю на заплавах та борових терасах річок, у тому числі – розширення ботанічного заказника «Котове», створення ландшафтного заказника «Міські Млини», заповідання ряду вікових дерев дуба звичайного, виявлених та досліджених школярами Зіньківщини.

Такі об'єкти поряд із природними комплексами за умови їх раціонального використання є важливими резерватами збереження біорізноманіття, вони надають вагомі екосистемні послуги, сприяють екологічній стабілізації території і є важливими умовами для розвитку екологізованих форм діяльності населення, насамперед, урегульованої рекреації, екологічного та зеленого туризму.

УДК 504.06

*Н.С. Максюта, Ph.D.
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»*

СТАН УПРАВЛІННЯ ЕКОЛОГІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ

Закордонна методологія оцінки впливу токсичності та зміни клімату [1, 2] на європейські країни не враховує безпеку суспільства. Потрібні масштабні рішення для вимірювання екологічної стійкості та зниження негативного впливу виробництва на навколишнє середовище, з урахуванням відмінностей у державному управлінні та адміністративно-правових умовах.